

Tidligt forår

Det arktiske forår kommer to uger tidligere end for ti år siden. Forskerne ser det som endnu et bevis på, at den globale opvarmning slår klare igennem i de polare områder.

Fuglene udklækker æg, og planterne blomstrer cirka 14 dage tidligere end i 1996. Det viser ny forskning fra Forskningsstation Zackenberg, hvor man gennem ti år har fulgt en række arktiske dyre- og plantearter. Undersøgelsen, der er den første af sin art af et højarktisk økosystem, viser også, at forandringer sker omkring tre gange hurtigere her end på et globalt plan.

Stigende temperaturer

Resultaterne er publiceret i tidsskriftet *Current Biology*, og bag undersøgelsen står ph.d. i biologi Toke T. Høye fra Danmarks Miljøundersøgelser, der igennem en årrække har lavet feltstudier ved den nordøstgrønlandske station. Tendensen er udtryk for de stigende temperaturer i Arktis:

- Der har vist sig at være en nøje sammenhæng mellem snesmeltningen om foråret og den biologiske aktivitet. Så det er de stigende temperaturer, der er årsagen til det tidlige forår. Vi kan se, at der ikke blot har været et eller to varme år, men at det er blevet gradvis varmere igennem hele perioden. Det bekræfter os i, at den globale opvarmning slår klare igennem i de polare områder, siger Toke T. Høye.

Han tilføjer, at det dog er svært at vide, om tendensen vil fortsætte i fremtiden. Man forventer ganske vist, at temperaturerne fortsat vil stige, men det kan give mere snefald, som kan udskyde forårets gennembrud.

Store variationer

I alt har forskerholdet fulgt 66 forskellige biologiske indikatorer på forår, såsom tidspunktet for udklækning af insekter, æglægning og planternes blomstring.

Selvom tendensen til et tidligere forår var klar, var der stor forskel inden for både plante- og dyregrupperne, hvilket tilsyneladende i høj grad er betinget af mikroklimaet i Zackenberg-dalen. For eksempel blomstrede arktisk pil i ét undersøgelsesfelt kun én dag tidligere, mens den i andre felter blomstrede helt op til 21 dage tidligere. Rekorden havde fluerne, der visse steder viste sig 35 dage tidligere end for ti år siden. De større dyr som vadefuglene, viste mindre ændringer på tre til ti dage.

Resultater af overvågning

Forskningsstation Zackenberg danner hver sommer base for både danske og internationale forskere, der arbejder med overvågning af arktiske økosystemer:

- Det er glædeligt, at vi nu – her ti år efter, at stationen blev oprettet – begynder at kunne se de videnskabelige resultater af overvågningen på Station Zackenberg, siger stationens leder, Morten Rasch. Det er jo et af stationens vigtigste formål at give forskere mulighed for at følge ændringer i økosystemerne over et langt tidsrum. Til efteråret udkommer en ny bog om de mange forskellige aktiviteter, der kan give et indblik i de mange projekter, som er blevet gennemført i løbet af det seneste årti.

Også Zackenberg-forskerne Hans Meltofte, Niels M. Schmidt, Mads C. Forchhammer og Eric Post har bidraget til undersøgelsen.

Det omfattende forskningsprojekt er finansieret af Miljøstyrelsen.

Jane Benarroch og Poul-Erik Philbert

Kontakt: Toke T. Høye, DMU, toh@dmu.dk

Ti års systematisk indsamling af data om dyr og planter viser, at foråret kommer tidligere og tidligere, og at forandringerne sker omkring tre gange hurtigere her end på globalt plan.

Fotos: Toke T. Høye

